



zdaj tvoj dom je, sameva čopič, dleto, atelje. Onemela je beseda, umirilo se je srce. Odšel si tja, kjer ni poti nazaj, a nikoli ne boš odšel iz naših spominov in iz naših src. Dragi Jaka, šestdeseto leto teče, odkar ti kruta vojna vzela je očeta, a tebi v taborišču tekla so otroška leta. Večkrat lačni kakor siti, prestrašeni brez staršev smo v zaklonišču pred bombami trepetali, namesto da bi se igrali. Jaka, še veš, kako smo tisto veliko njivo zalivali, da bi »lagerfirerju« nagajali? Že takrat, ko si nam kot dvanajstletni deček vislice in skice risal, smo tvoj talent občudovali. Res si uresničil svoje mladostne sanje, saj si vložil vso pridnost in ljubezen vanje. Postal si velik mož, umetnik čopiča in dleta. Vseskozi te je vodila vztrajnost ter dobro srce in tak si ostal do zadnjega dne, ljubeč mož, oče in ded, ves predan svojemu delu, svojemu Javorniku in svoji domovini. Razen dobrih del ne more nihče vzeti s seboj ničesar zase, a ti si nam zapustil dela, ki večno živijo. Še pozni rodovi in zanamci se te bodo v njih spominjali. Naš železarski kraj je bogatejši za premnoge tvoje umetnine, skulpture in spomenike, ki nas navdajajo s ponosom. To je delo našega rojaka Torkarjevega Jaka! Preveč boleče je vprašanje, zakaj si odšel, a hvala ti za čas, ki si ga z nami preživel!

Francka Kejžar

Pisatelju Zdravku Slamniku - Pavletu Zidarju ob 20. obletnici smrti



Ta dolina pred nami je vso svojo podobo spremenila; čisto drugačna je postala od takrat, ko je tvoja mama še v bistri Savi tvoje plenice prala. Tu doli na slikovitem produ sva se s kamenčki igrala in gradove v oblake zidala, saj sva v istem času in kraju na svet prijokala. Kadar pa je sila te naše reke svojo moč izkazovala, vsa okolica je v smrtnem strahu za domove svoje trepetala, da bi jih vodna ujma ne pobrala. Zdravko, po živahnosti si bil neprekosljiv, a v srcu še in še ranljiv. Tvoj nemirni duh te gnal je v svet, a nam, ki smo v tej

železarski zemlji pognali korenine, si zapustil v pisani besedi svoje srce in spomine. Zdaj že dvajseto leto teče, odkar počivaš nad piranskimi bregovi, zdaj tvoj duh se poigrava z morskimi valovi. V spominih tvojih vse si obhodil, ko si bosonog po strugi Javornika brodil, ko so naši očetje v coklah in s kanglico črnega kofeta na šiht hodili in se v tovarni za naš vsakdanji kruh trudili. Vračali so se izmučeni in prepoteni, a z veliko mero optimizma, da mi lepše bi živeli. Prišla je vojna, polna grozodejstev in trpljenja, preveč strašna za dečka dvanajstih let, ki je vase vsrkal ves ta kruti svet. Ostale so rane – nikoli zaceljene, nikoli pozabljene. Iz vseh premnogih bolečin je zrasel naš javorniški sin, velikan besede, pisatelj in poet, ki je nam bodočim rodovom postavil nepozaben spomenik. Iz globine njegovega nepotešenega hrepenenja izžareva ljubezen do slovenske besede, razdvojenost in osamljenost. V svoji prozi nam je zapustil bogato kulturno dediščino, rojeno iz krvi in žuljev delavskih staršev. Iz razočaranja in nerazumevanja okolice pa se je povzpел na Olimp slovenske književnosti.

Zdravko! Izpod Stola, kjer domuje tvoje in moje srce, sprejmi vse najlepše rožice. Naš poet, le malo cvetja v življenju tvojem je bilo, četudi je bilo plodno še kako! Naj tvoj duh in tvoja ustvarjalnost v železarskem rodu vedno živi, za vse, kar si nam dal, dragi Zdravko, hvala ti!

Rina Klinar

Vencelj Perko, župan Občine Koroška Bela



Med tistimi, ki so se zapisali v zgodovino Slovenskega Javornika, je tudi Vencelj Perko, rojen leta 1906 na Slovenskem Javorniku, umrl pa je leta 1991 v Ljubljani. V letih 1936–1940 je bil župan občine Koroška Bela in kasneje častni občan občine Jesenice. Vencelj Perko je bil izučen kovinar. Kot žerjavovodja je delal v jeseniški železarni, tedaj Kranjski industrijski družbi, kjer je bil glavni delavski zaupnik ter pobudnik in organizator stavke kovinarjev leta 1935. Kot je zapisal Joža Varl, se je stavka začela 12. julija 1935 zjutraj v tovarni na Javorniku, zatem v tovarni na Savi,